

FAİZ HARAM MI?

Kuran'ı okuyan-okumayan çoğu kişi "faiz haramdır" der. Halbuki Kuran'da yasaklanan şey **faiz** değil, **riba**dır.

Faiz: Kazanç, kazanım, başarı, kurtuluş anlamlarına gelir.

Yani "faiz haram" demek = "kazanç haram" demek olur; bu da yanlış bir cümledir. Örneğin, 9:20 ayetinde Tanrı'nın yolunda çaba gösterenler övülür ve onların kazananlar olduğu (ulâike humul **FAİZ**ûn) söylenmektedir.

*9:20 Gerçeği onaylayanlar, göç edenler, paralarıyla canlarıyla Tanrı yolunda çaba gösterenler için Tanrı'nın yanında daha büyük bir derece vardır. Onlar **kazananlardır**.*

Riba: Arttırılmış, sürekli artan, şişmiş, tefecilik, haksız fazlalık, alınması gerekenden daha fazla elde edilen ekleme gibi anlamlara gelir.

2:275 Riba yiyenler, ancak şeytanın bir dokunuşuyla çarptığı kimselerin kalktığı gibi kalkarlar...

[1] Bankacılık sistemindeki "faiz" de bir fazlalık olmakla birlikte; yapılan işlerin önemli bir kısmı "haksız fazlalık" kapsamına girmediği için, faize konu olan her işlemi riba olarak tanımlamak doğru değildir. Zira her fazlalık, "haksız fazlalık" değildir. Tıpkı alım ve satım arasındaki kârdan doğan fark/fazlalık veya vade farkından doğan fark gibi...

Riba sözcüğüne "faiz" anlamı vermek doğru değildir. Riba, özetle: ne mal ne de hizmet olarak bir karşılığa dayanmaksızın "fazladan" elde edilen bir kazançtır; "haksız" fazlalıktır. Oysaki bankacılık sisteminde kullanılan krediye karşılık alınan faiz; bir "hizmet karşılığı" alınan ücrettir. Yani, riba: "haksız fazlalık", faiz ise bir "hizmete karşılık ortaya çıkan "fazlalık", verilen hizmete karşılık alınan ücrettir. Bu ücretin, verilen hizmete ve piyasa koşullarına denk olması esastır. Denkliğin gözetilmemesi **durumunda faiz ribaya dönüşür**.

Bu bağlamda, alışverişteki aşırı kâr miktarı da vade farkındaki aşırılık da ribadır. Verilen hizmete ve piyasa koşullarına denk olma esasına göre belirlenen faiz, ribayı (tefeciliği) önleyen en önemli faktördür.

HAYATTAN ÖRNEK

Bir kişinin sizden, iki yıl sonra geri ödemek üzere 100.000 TL borç istediğini düşünün. Siz borcu verip;

(1) İki yılın sonunda aynı miktarı (100.000 TL) isterseniz:

Örneğin, bugün ekmeğin fiyatına 1 TL diyelim. Ancak iki sene sonra 1,25 TL oldu. Bugün, 100.000 TL ile 100.000 ekmeğe alabiliyorken; iki yıl sonra 80.000 ekmeğe alabileceksiniz. Bu durumda enflasyon yüzünden zarar edersiniz.

Bu sebeple, borcu verirken; “Ben verdiğim paranın değeri kadar geri alırım” diyebilirsiniz. Bu riba değildir; paranızı aynı değerinde tutmaktır, enflasyona karşı korumaktır.

Elbette ki 100.000 TL verip 100.000 TL de geri isteyebilirsiniz. Bu durumda enflasyon yüzünden ettiğiniz zarar, borcun bir kısmından vazgeçmiş olmak olur; bu da imkânınız el veriyorsa şık bir iyiliktir.

(2) Geri ödeme zamanı, iki yıllık enflasyon %20 olmasına rağmen, %30 ile geri ödeme isterseniz:

Bu durumda %10 oranında haksız kazanç elde edersiniz. Bunu yapmak veya borç alacak kişiye; “*ben parama iki sene boyunca dokunamayacağım, param sende olduğu için de ekstra para alırım*” gibi şartlar koşarak **FAZLADAN** ödeme istemek RİBA olur.

ALINTILAR

---

[1] Erhan Aktaş Kuran Çevirisi